

<i>Sorszám:</i> Ny/11.	<i>Tárgy:</i> Beszámoló a Békési Értéktár Bizottság 2021. évi tevékenységéről
<i>Döntéshozatal módja:</i> Egyszerű többség	<i>Véleményező bizottság:</i> Humán és Szociális Bizottság
<i>Tárgyalás módja:</i> Nyílt ülés	<i>Előkészítette:</i> Kenyeres-Zsebics Emőke, a Helyi Értéktár Bizottság titkára

Tisztelt Képviselő-testület!

A települések szellemi és tárgyi értékeinek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a nemzeti tudat erősítése érdekében az Országgyűlés elfogadta a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényt, s annak végrehajtására a Kormány megalkotta a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendeletet.

A fenti jogszabályok alapján Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 338/2013. (IX. 12.) számú határozatával létrehozta a Békési Települési Értéktárat.

Az Értéktár Bizottság eddigi munkája során a beérkezett javaslatok alapján 47 tárgyi és szellemi értéket és terméket minősített békési értéknek, közülük tizennégy esetben javasolta azoknak a Békés Megyei Értéktárba történő felterjesztését.

Az Értéktár Bizottság eddigi tevékenységéről, a bizottság döntéseiről szóló részletes beszámolót a melléklet tartalmazza.

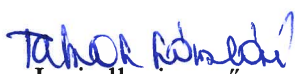
A fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a beszámolót megtárgyalni és az abban foglaltakat elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Békési Értéktár Bizottság 2021. évi tevékenységéről szóló beszámolót a határozat melléklete szerint elfogadja.

Határidő: intézkedésre azonnal
Felelős: Kálmán Tibor polgármester

Békés, 2022. június 24.

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

Kálmán Tibor
polgármester

Beszámoló a Békési Települési Értéktár Bizottság

2021. évi tevékenységéről

I.

Előzmények, jogszabályi háttér

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, és a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) kormányrendelet értelmében Békésen is megkezdődött a helyi értékek feltárása. Az értékfeltárás célja: a település szellemi, tárgyi értékeinek összegyűjtése és dokumentálása. A fenti jogszabályok lehetőséget nyújtanak minden településnek egy helyi értéktár felállítására.

A felveendő értékekre javaslatot bárki tehet. A beérkezett javaslatokat a Békési Települési Értéktár Bizottság, szakértők bevonásával megvitatja, és az arra érdemesnek talált értékeket az értéktárba emeli.

A helyi jelentőségen túlmutató értékek a megyei értéktárba, onnan a Magyar Értéktárba kerülnek. Az itt nyilvántartott országos, vagy nemzetközi jelentőségű, a magyarságra jellemző tulajdonságával, egyediségével és minőségével a magyarság csúcsteljesítményének számító nemzeti értékekből a Hungarikum Bizottság választja ki a hungarikumokat, melyek a Hungarikumok Gyűjteményébe kerülnek.

Az értéktár életre hívásának célja volt feltárni és bemutatni Békés tárgyi, szellemi, gazdasági, turisztikai, kulturális örökségének értékeit. Mindezt bekapcsolni a település, a megye, majdan az ország és a Kárpát-medence közösségi tudatába, gyarapítva a már meglévő lokális értékek körét. Meglátni és megláttatni egy-egy közösség speciális másságának értékeit, láthatóvá, értékké tenni magunk és mások számára is. Átvenni és átadni mindazt, ami gazdagabbá teheti a helyi létet. Ennek első lépéseként kezdődött meg a helyi értékek gyűjtése, és alakult meg az ezeket elbíráló Békési Települési Értéktár Bizottság (a továbbiakban: Bizottság).

II.

A Békési Települési Értéktár Bizottság

A Bizottság a testületi döntés értelmében 5 tagból áll:

- Mucsi András- Békési Helyi Értéktár Bizottság Elnöke
- Kálmán Tibor – Békés Város Polgármestere, Békési Helyi Értéktár Bizottság Elnökhelyettese
- Izsó Gábor - Békési Helyi Értéktár Bizottság Bizottsági tagja
- Balog Gáborné – Nefelejcs Békési Kulturális és Hagyományőrző Közhasznú Egyesület Elnöke, Békési Helyi Értéktár Bizottság Bizottsági tagja
- Varga István – Mesterszakács, Békési Helyi Értéktár Bizottság Bizottsági tagja

A bizottság titkári feladatait 2016. január 1-jétől 2018. szeptember 30-ig Kenyeres-Zsebics Emőke látta el. 2018. október 1-jétől 2020. december 31-ig Székely Anikó végezte a bizottsági munkát. 2021. január 1-jétől ismét Kenyeres-Zsebics Emőke lett a titkár.

Előterjesztés Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2022. június 30-i ülésére

A szervezet tisztségviselői megbízatásukat társadalmi munkában látják el.

A Bizottság munkáját felkért szakértők segítik:

Szójka Petronella, a Békési Jantyik Mátyás Múzeum szakértője

Békési Zoltán, a Békési Pálinka Zrt. vezérigazgatója

Csökmei László építész

Csuta György, a Békés Művészetéért Alapítvány kuratóriumának elnöke

Deákné Domonkos Julianna Oktatási és Kulturális tanácsnok

Farkas Lászlóné, a Békés-Tarhosi Zenebarátok körének elnöke

Ferenczi Sándor helytörténész

Sápiné Turcsányi Ildikó, a Békés Városi Jantyik Mátyás Múzeum igazgatója

Savolt Zoltán, a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársa

III.

A Békési Települési Értéktár Bizottság tevékenysége

A Békési Értéktárban a törvényben megjelölt nyolc kategóriákba eddig gyűjtött 49 érték:

a) Agrár- és élelmiszergazdaság:

- Gyógypemete cukorka,
- Békési vásár,
- Békési Szilvapálinka,
- Békési Kolbász
- Békési aszalt szilva
- Békési hagyományosan főzött szilvalekvár
- Kötött galuska leves,
- Szilvalekváros papucs,
- Salátaleves,
- Birsalma kacska leves,
- Öregtarhonya,
- Cigányka,
- Tepertőkrém,
- Kásás béles,
- Lakós cipó- kolbásszal töltött cipó,
- Lapos borsó és lapos borsó leves,
- Kürtös fánk

b) Egészség és életmód:

- Békési gyógyfürdő
- Békési ártézi kutak

c) Épített környezet:

Előterjesztés Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2022. június 30-i ülésére

- Körgát,
- Körös-gát,
- Mesterséges csatornák
- Egykori Polgári Leányiskola épülete (Építészeti remek)

d) Ipari és műszaki megoldások:

- Szivattyútelep egész berendezése (1. számú),
- Tárház épülete,
- OptiGép gabona adapter,
- Kenderáztató,
- Békési cirokseprű/seprűkötés

e) Kulturális örökség:

- Békési vesszőfonás
- Békés-tarhosi Énekiskola,
- Gulyás György munkássága, tevékenysége,
- Békés Városi Püski Sándor Könyvtár,
- Püski Sándor munkássága,
- Kecskeméti Gábor Kulturális Központ,
- Csuta Nemzetközi Művésztelep,
- Békési hímzés,
- Jantyik Mátyás festő munkássága és hagyatéka,
- Szikszay Sándor mézeskalácmester munkássága és hagyatéka,
- Békési viselet
- Békési Kalendárium
- Békési rongybaba
- A békési múzeum főkötőgyűjteménye

f) Sport:

- Békés Torna Egylet (BTE- 1892),
- Dr. Hepp Ferenc munkássága és életútja,
- Sportkönyvön szereplő sportvezetők

g) Természeti környezet:

- Kunhalmok

h) Turizmus és vendéglátás:

- Békés-tarhosi Zenei Napok,
- Madzagfalvi Napok,
- Nefelejcs Vigalom és a Tökmulatság

A Békési Települési Értéktár Bizottság által a Békés Megyei Értéktárba bekerült értékek:

1. Békés-tarhosi Énekiskola
2. Békés-tarhosi Zenei Napok
3. Békés szilvalekváros papucs

4. Békési vesszőfonás

A Békés Megyei Értéktár Bizottság kezdeményezésére a Békési Települési Értéktár Bizottság felterjesztése alapján a Magyar Értéktárba bekerült érték:

1. Békés-tarhosi Énekiskola (Magyar Örökség Díjas)

„Egy tétellel bővítette a Hungarikumok Gyűjteményét és nyolc tétellel a Magyar Értéktárat a Hungarikum Bizottság Budapesten megtartott keddi ülésén.

Bekerült a Hungarikumok Gyűjteményébe Kabay Jánosnak, az Alkaloida gyógyszergyár alapítójának életműve. A Magyar Értéktárba került a több mint 130 éves múltra visszatekintő TÖRLEY pezsgő, a 100 éves készítési receptúrával rendelkező St. Hubertus magyar gyógynövénylikőr, a kézzel szedett, nagy pehelytartalmú libatoll, valamint a magyar cimbalom és a Magyar Örökség Díjat őrző Békés-tarhosi Énekiskola.

Új tétel még a Magyar Értéktárban a kaptárkövek és a bükkaljai kőkultúra, a Szatmár, Bereg és Kárpátalja középkori templomai és a Miskolctapolcai Barlangfürdő.

A Hungarikum Bizottság keddi döntése alapján így a Hungarikumok Gyűjteményébe már 56 érték tartozik, a Magyar Értéktár pedig 135 tagúra bővült.”

IV. Programokon megjelenés, népszerűsítés

A 2021-es év a pandémia miatt nem tette lehetővé az értéktár megjelenését, jelentős programok nem valósultak meg.

A Békési Helyi Értéktár Bizottság a 2021. július 14-i ülésén a 2020.évi beszámolót fogadta el, valamint új elnököt választottak a tagjaik közül.

Az értéktár bizottság munkája folyamatos, folyamatosan lehet javaslatokat felterjeszteni a települési értéktárba. A felterjesztett javaslatokat a Békési Települési Értéktár Bizottság szakértők bevonásával megtárgyalja és az arra érdemesnek talált tárgyi, illetve szellemi értéket felveszi a helyi értéktárba.

Békés, 2022. június 24.

Mucsi András
Békési Települési Értéktár
Bizottság elnöke